

Ärende nr. 2025/6047

Version 1

Sammanställning av information om översyn av konsekvensutredning

Enligt 2 § förordningen (2014:214) om dammsäkerhet ska den som är skyldig att underhålla en damm se till att det alltid finns en dokumenterad aktuell utredning och bedömning av vilka konsekvenser som ett dammhaveri kan medföra (konsekvensutredning).

Information om översyn av konsekvensutredning framgår i Svenska kraftnäts föreskrift om konsekvensutredning SvKFS 2014:1 samt de vägledningar och mallar Svenska kraftnät har tagit fram gällande konsekvensutredning, årsrapportering och helhetsbedömning, se Tabell 1. Med stöd av dessa källor har information om översyn av konsekvensutredning sammanställts i detta dokument.

Dokumenttitel	Avsnitt	URL
SvKFS 2014:1 – Föreskrifter och allmänna råd om konsekvensutredning enligt 2 § förordning (2014:214) om dammsäkerhet	12–14 §§ Befintliga damm- anläggningar	https://www.svk.se/siteassets/1.om-kraftsystemet/legalt-ramverk/foreskrifter/896603-svkfs-1-2014-web.pdf
Konsekvensutredningar och dammsäkerhetsklassificering – Vägledning (rev. 2017-03-15)	Kap. 2.3	https://www.svk.se/4ab628/siteassets/3.sakerhet-och-beredskap/dammsakerhet/vagledningar-och-stod/170315-vagledning-konsekvensutredning-och-klassificering-dammar.pdf
Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering (Version 1.3, 2025-06-12)	Kap. 2.2; 3.1	https://www.svk.se/49dd09/siteassets/3.sakerhet-och-beredskap/dammsakerhet/vagledningar-och-stod/vagledning---sakerhetsledningssystem-helhetsbedomning-och-arlig-dammsakerhetsrap---2025-06-12.pdf
Mall – Säkerhetsrapport (helhetsbedömning) för dammanläggning	Kap. 2	https://www.svk.se/48ea86/siteassets/3.sakerhet-och-beredskap/dammsakerhet/vagledningar-och-stod/mall-rapport-helhetsbedomning-2024-01-10.docx

Tabell 1. Sammanställning över dokument som nämner översyn av konsekvensutredning.

Att hålla konsekvensutredningen aktuell

Dammägaren är skyldig att hålla konsekvensutredningen aktuell och bör därför ha en rutin för att se över och vid behov uppdatera konsekvensutredningen.¹ En uppdatering av en konsekvensutredning är i första hand aktuell där förändringarna skulle kunna få till följd att dammens klassificering behöver ändras.² Samtidigt kan det i vissa fall vara lämpligt att ägaren lämnar in en ny konsekvensutredning till länsstyrelsen även om förändringarna i konsekvenser inte innebär en förändrad dammsäkerhetsklass, t.ex. om nya kategorier av konsekvenser uppdagats eller tillkommit.

Dammägaren ska se över befintlig konsekvensutredning i samband med, lämpligen inför, den helhetsbedömning av dammens säkerhet som ska göras minst vart tionde år.³ Översynen är viktig för att säkerställa att beslutad dammsäkerhetsklass fortfarande är aktuell och att helhetsbedömningen utgår från korrekt dammsäkerhetsklass.⁴

Förändringar i förhållanden i dammens närhet eller i anläggningen kan föranleda att en konsekvensutredning behöver ses över även vid följande tillfällen.

- Om bestående förändringar, med avgörande betydelse för de samhällseliga konsekvenserna av dammhaveri, sker i dammanläggningens omgivning.⁵
- I samband med prövning av ansökan om tillståndspliktig reparation, ombyggnad eller annan åtgärd som har avgörande betydelse för de samhällseliga konsekvenserna av dammhaveri.⁶ Ett exempel är om de åtgärder som planeras på ett avgörande sätt kan förändra mängden vatten som kan frisläppas vid ett haveri.⁷

¹ Förordning om dammsäkerhet (SFS 2014:214), 2 §; Svenska kraftnät. Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. Ärende nr 2025/2769, s. 29

² Svenska kraftnät. Konsekvensutredningar och dammsäkerhetsklassificering. Ärende nr 2017/773, s. 17

³ SvKFS 2014:1. Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om konsekvensutredning enligt 2 § förordning (2014:214) om dammsäkerhet, 12–14 §§; Svenska kraftnät. Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. Ärende nr 2025/2769, s. 39

⁴ Svenska kraftnät. Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. Ärende nr 2025/2769, s. 39

⁵ SvKFS 2014:1. Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om konsekvensutredning enligt 2 § förordning (2014:214) om dammsäkerhet, 13 §

⁶ SvKFS 2014:1. Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om konsekvensutredning enligt 2 § förordning (2014:214) om dammsäkerhet, 14 §

⁷ Svenska kraftnät. Konsekvensutredningar och dammsäkerhetsklassificering Ärende nr 2017/773, s. 18

- I samband med årsrapporteringen bör dammägaren se över om förändringar har uppkommit som föranleder översyn av konsekvensutredningen.⁸

När dammägaren har sett över och aktualiserat en konsekvensutredning ska den lämnas till tillsynsmyndigheten tillsammans med ett förslag på dammsäkerhetsklass.⁹

Återkommande höjningar av gruvdammar

Vissa gruvdammar höjs genom frekvent återkommande påbyggnad, exempelvis årsvisa höjningar. För att undvika behov av årliga revideringar av konsekvensutredningen kan konsekvensutredning och klassning vid prövningen i allmänhet baseras på den högsta tillståndsgivna dammhöjden för den aktuella dammen. I särskilda fall där etappvis höjning av en gruvdamm medför sådana förändringar i konsekvenserna vid dammhaveri att även dammsäkerhetsklassen ändras, bör förslag på klass redovisas för de olika etapperna.¹⁰

Omfattning av översyn av konsekvensutredning inför helhetsbedömning

Översynen bör omfatta följande.

1. Granskning av antagna (dimensionerande) dammhaveriscenarier
2. Vilka områden som översvämmas
3. Vad som kan skadas av översvämningen samt
4. Samlade bedömning av konsekvensernas allvarighet från samhällelig synpunkt.

Det är viktigt att kontrollera om exploatering och/eller förändrade aktiviteter i framförallt nedströmsområdet medför att de potentiella konsekvenserna av dammhaveri har förändrats.¹¹

⁸ Svenska kraftnät. Konsekvensutredningar och dammsäkerhetsklassificering Ärende nr 2017/773, s. 17

⁹ SvKFS 2014:1. Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om konsekvensutredning enligt 2 § förordning (2014:214) om dammsäkerhet, 12–14 §§

¹⁰ Svenska kraftnät. Konsekvensutredningar och dammsäkerhetsklassificering. Ärende nr 2017/773, s. 18

¹¹ Svenska kraftnät. Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. Ärende nr 2025/2769, s. 40

I samband med översynen av konsekvensutredningen kan det vara lämpligt att även granska konsekvensernas (merskadornas) allvarlighet för dammhaveri vid höga till mycket extrema flöden. Detta för att bedöma om befintliga kravställningar kring flöden och vattenstånd som anläggningen ska kunna hantera fortsatt är aktuella.¹²

Översynen ska dokumenteras och utgör en del av underlaget till helhetsbedömningen. Vid behov aktualiseras tidigare utförd konsekvensutredning och lämnas tillsammans med förslag på (ny) klassificering till tillsynsmyndigheten.¹³

Redogörelse för översyn av konsekvensutredning i helhetsbedömning

En viktig del av dammägarens förberedande arbete inför en helhetsbedömning är att se över konsekvensutredningen i syfte att säkerställa att denna är fortsatt aktuell. Detta förberedande arbete syftar till att garantera att helhetsbedömningen utgår från rätt dammsäkerhetsklass.¹⁴ Om en helhetsbedömning trots allt genomförs under en period då det råder osäkerhet om dammen är korrekt klassificerad eller då det finns förhållanden som tyder på att dammens klass kan komma att ändras, så bör detta framgå i helhetsbedömningen.

Översynen av en konsekvensutredning ska dokumenteras och utgör sedan en del av underlaget till helhetsbedömningen.¹⁵ Vid behov av att förändra klassificering ska konsekvensutredningen uppdateras och lämnas till tillsynsmyndigheten tillsammans med ett förslag på dammsäkerhetsklass.¹⁶ Som nämnts tidigare kan det även i vissa fall vara lämpligt att ägaren lämnar in en ny konsekvensutredning till länsstyrelsen trots att dammsäkerhetsklassen inte har ändras, t.ex. om nya kategorier av konsekvenser uppdagats eller tillkommit.

Det finns inte något krav på att redovisa översynen av konsekvensutredningen i sin helhet i helhetsbedömningen. En kortfattad beskrivning av att översyn genomförts i närtid och vad som framkommit bör

¹² Svenska kraftnät. Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. Ärende nr 2025/2769, s. 40

¹³ Svenska kraftnät. Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. Ärende nr 2025/2769, s. 40

¹⁴ Svenska kraftnät. Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. Ärende nr 2025/2769, s. 39

¹⁵ Svenska kraftnät. Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. Ärende nr 2025/2769 s. 40

¹⁶ SvKFS 2014:1. Affärsverket svenska kraftnäts föreskrifter och allmänna råd om konsekvensutredning enligt 2 § förordning (2014:214) om dammsäkerhet, 12–14 §§

emellertid ingå. Detta kan redovisas kopplat till anläggningsbeskrivningen och/eller i metodiken för genomförandet av helhetsbedömningen. I förteckningen över underlag för helhetsbedömningen, som alltid ska ingå i rapporten, bör referens till dokumentation från översynen av konsekvensutredningen framgå.¹⁷

För de dammägare som genomför dammsäkerhetsutvärdering (DSU) i enlighet med RIDAS som grund för en helhetsbedömning, framgår av riktlinjerna att det ingår att göra en översyn av konsekvensutredningen i samband med DSU.¹⁸

¹⁷ Svenska kraftnät. Säkerhetsledningssystem, helhetsbedömning och årlig dammsäkerhetsrapportering. Ärende nr 2025/2769, s. 45

¹⁸ Energiföretagen. RIDAS – TV 4 Dammsäkerhetsutvärdering. (2022), s. 11